

R o ž a.

V raju jaz sem se rodila,
Roža snežnobela,
Vse z lepoto sem vabila,
Krasno tam dehtela.

Bila v svet sem jaz pognana
Z Adamom in Evo,
Da trpela bi udana
Ž njima bôl in revo.

Ko je Kajn umoril brata, —
Prva smrt na sveti, —
Rdeča bila vsa je trata,
Rdeči moji cveti.

Bila sama od cvetlic sem
Priča bratomora,
In sedaj svarilen klic sem
Bratskega razpora.

V dele vse odslej svetá sem
Sprémnica človeku,
In njegovega srcá sem
Radost v vsakem veku.

Grkom, Rimcem cvet jaz sveti
Sem znanila slavo,
Vójniku za dom oteti
Sem krasila glavo.

Na sestanke môž prevrlih
Mene so jemali,
In na grobe so umrlih
Moje cvetje stlali.

In ko Krist umrl za svet je,
Za človeštvo celo,
Moje spet postalo cvetje
Tiste dni je belo.

Vendar tudi še ubojno
Znamenje jaz nosim,
Cvetje rdeče-belo-dvojno
Po vrtovih trosim.

Sveti oče vsako leto
Zlato posveti me:
Ktera knežna žije sveto,
Tista v dar dobi me.

Prva pa mi čast na svetu,
Da Mariji mili,
Najkrasnejšemu so cvetu
Mene posvetili.

In od prvega že veka
Roža sem zdravilna,
Že za mnogega človeka
Cvetka sem rešilna.

Vse zato pa me spoštuje,
Razna daje zvanja,
Duh in bôje občuduje:
Vse se meni klanja.

Angelar Zdenčan.

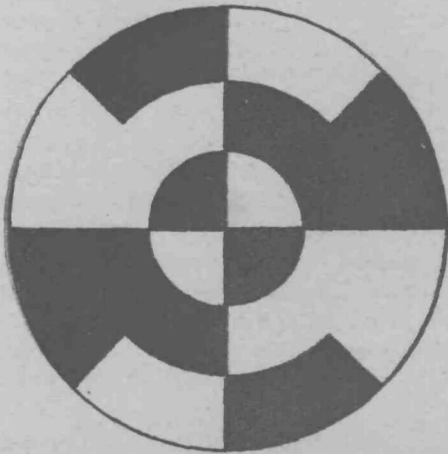


Koristna zabava.

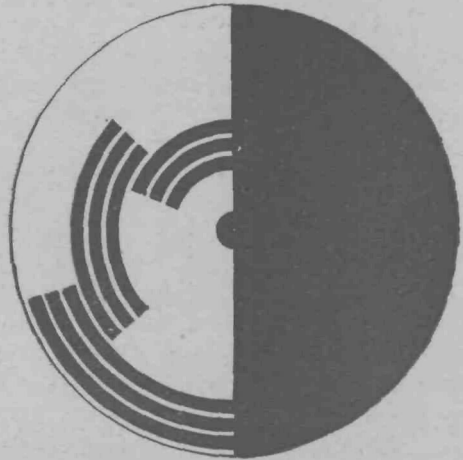
(II. Svetloba in barve.)

Mavrica! Kdo se je ne razveseli, ko jo zagleda? In te sedmere barve, kako so lepe, kako sijajne! Marsikateri otrok si je že želel, da bi imel takih barv v svojih predalčkih, a ni jih na prodaj, tako lahkih in prozornih, čistih in svetlih. Gotovo je znano bralcem

Vrtčevim, kako se prikaže mavrica. Solnce namreč posveti v dež in bela solnčna svetloba se v deževnih kapljicah lomi, se razprši v sedmere barve, iz katerih sestoji bela solnčna svetloba, in se nazaj odbija. Pa porečeš, kaj pa imajo mavrične barve opraviti s temi krogi tukaj v „Vrtcu“, ki so črni in beli? Glej! Mavrične barve, ako jih naslikaš drugo poleg druge v sedmih delih na okroglo ploščico iz bele lepenke (kartona), ko si razdelil krog iz središča na sedem enakih delov, izginejo, ako tako ploščico prav hitro zavrtiš okrog sre-



Štev. 17.



Štev. 18.

dišča, ali na vretenu ali kot vrtalko. In čim lepše so bile barve in čim hitreje vrtiš, tem bolj bela bo vsa ploskev. Torej sedmere mavrične barve se dajo spojiti v belo barvo. Poizkušali so pa tudi narobe. Vzeli so okrogle ploščice, na katerih je bila le črna in bela barva primerno razdeljena, in so se hoteli prepričati, ali bi se ne dobilo na ta način mavričnih barv.

Slika (št. 17.) je najbolj priprosta. Naredi iz belega kartona krog s premerom 6 cm. Polomer je torej 3 cm, tega razdeli na tri dele, zarisaj znotraj dva kroga, vse drugo pa napravi, kakor vidiš na sliki. Ako napraviš iz te okrogle ploščice vrtalko in hitro zavrtiš, ne boš videl ne bele in ne črne barve, ampak lepo modrosivo. Slika (štev. 18.) ti pa pokaže že nekaj lepšega. Zavrti ploščico na desno, in pokažejo se ti pri lepi dnevni svetlobi (ne na solncu) notranji deli kroga temnordeči, vnanji pa temnomodri ali vijolični, v belih presledkih pa se prikaže lepa svetlovišnjeva barva. Srednji loki so zeleni, ob njih se pojavi včasih lepa rumena barva. Morda ne boš takoj dobil zaželenega učinka, a ne izgubi potrpežljivosti. Pri tretji plošči (štev. 19.) so barve še živjše, ker so bolj svetle. Pri teh poizkusih je mnogo odvisno od lepe bele barve kartona, od svetlobe in hitrosti vrtenja. — Kako je mogoče, da se na ta način dobé in vidijo barve, tukaj ne moremo razlagati, za naše čitatelje bi bilo to pretežko. Kdor se bo učil fizike (optike) v srednjih šolah, se bo morda spomnil teh „Vrtčevih“ slik za pouk in kratek čas.



Štev. 19.

